

This eChok volume of
Genesis ~ Volume 1

Dedicated in loving memory of
**Joseph and Adele
Mizrahi ל"ה**

by their son ~ David

and in memory of

Arthur Sulcov ל"ה

*by his loving wife Esther
and children ~ Robert and Sherry*

In memory of
**Jacob and Mary
Hidary**

By their Children

one of the other commandments. (4) All these words [apply] when it is not a time of a decree. But at a time of a decree — that is, that there arises an evil king like Nevukhadnetzar and his ilk and enacts a decree against Israel to abolish their religion or one of the commandments — one should be killed and not transgress even one of the other commandments, regardless of whether he is forced in the presence of ten or whether he is forced when he is alone.

אֶלֶּא עַל מִצְוָה מִשְׁאָר מִצְוֹת בְּלִבְדּוֹ: ד וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּוּ שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַגְּזֵרָה אֲבָל בְּשַׁעַת הַגְּזֵרָה וְהוּא שִׁיעֲמוּד מִלֶּךְ רָשָׁע כְּנְבוּכַדְנֶצַּר וְחֻבְרִיו וְיִגְזֹר גְּזֵרָה עַל יִשְׂרָאֵל לְבַטֵּל דָּתָם אוֹ מִצְוָה מִן הַמִּצְוֹת יִהְרַג וְעַל יַעֲבוֹר אֲפִילוֹ עַל אַחַת מִשְׁאָר מִצְוֹת בֵּין נְאֻנָּס בְּחוּף עֲשָׂרָה בֵּין נְאֻנָּס בֵּינוּ לְבֵין גּוֹיִם:

CHAYEI SARAH FOR MONDAY

TORAH

חיי שרה ליום שני

תורה

יכוין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד' דמילוי יוד דשם ב'ן להשאר בו הארה מתוספת הרוח משבת שעברה

ז וְקָם אַבְרָהָם וְסָגִיד לְעֵמָא דְאַרְעָא לְבְנֵי חֵתָאָה: ח וּמְלִיל עֲמַהוּן לְמִימַר אִם אֵית רְעוּא בְּנַפְשׁוֹן לְמִקְבַּר יֵת מִיְתִי מִן קַדְמֵי קַבִּילוּ מְנִי וּבְעוּ לִי מִן עַפְרוֹן בַּר צוּחַר: ט וְיִתֵּן לִי יֵת מְעַרַת כַּפְלֵתָא דִּי לִיָּה דִּי בְּסַטֵּר חַקְלִיָּה בְּכַסְפָּא שְׁלִים יִתְנִינָה לִי בִּינִיכוּן לְאַחַסְנַת

ז וְיִקָּם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחוּ לְעַם-הָאָרֶץ לְבְנֵי-חֵת: ח וַיִּדְבֹּר אֹתָם לֵאמֹר אִם-יִישׁ אֶת-נַפְשׁוֹכֶם לְקַבֵּר אֶת-מִיתִי מִלְּפָנַי שְׁמַעוּנִי וּפְגַעוּ-לִי בְּעַפְרוֹן בֶּן-צוּחַר: ט וְיִתֵּן-לִי אֶת-מְעַרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר-לוֹ אֲשֶׁר בְּקֶצֶה שְׂדֵהוּ בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה לִי בְּתוֹכְכֶם

(7) So Avraham rose, and bowed down to the people of the land, to the children of Cheit. (8) And he spoke with them, saying, If you really wish to [help me] bury my dead from [being] before me, listen to me and make a request for me of Efron the son of Tzochar, (9) That he grant me the Cave of Makhpeilah which belongs to him, at the edge of his field. Let him give it to me in your presence,

RASHI

רש"י

(8) נַפְשׁוֹכֶם — [literally, “your soul,” here means:] Your desire. לִי — [literally, “and confront for me” This expression] denotes a request, as in the verse (Ruth 1:16), “Do not ask (תַּפְגַּעִי) of me” (see also Genesis 28:11). (9) הַמַּכְפֵּלָה — [This name means, “the cave of doubling (כַּפֵּל),” so called because the cave constituted] a chamber with another chamber on top of it. Another explanation [of this name is that the cave had the element of] “double” inasmuch as the “couples” [who were eventually to be buried there (see Rashi verse 2 above)] (Eiruvim 53a). בְּכֶסֶף מָלֵא — [literally, “full money,” i.e., Avraham was saying,] “I

(ח) נַפְשׁוֹכֶם. רְצוּנְכֶם: וּפְגַעוּ לִי. לְשׁוֹן בְּקִשָּׁה כְּמוֹ אֶל תַּפְגַּעוּ בִּי: (ט) הַמַּכְפֵּלָה. בֵּית וְעֵלְיָה עַל גְּבוּי דְבַר אַחַר שְׁפּוּלָה בּוֹגוּת: בְּכֶסֶף מָלֵא. אֲשֶׁלֶם כָּל

קבורא: י ועפרון יתב בגו בני
 התאה ואתיב עפרון התאה ת
 אברהם קדם בני התאה לכל
 עלי תרע קרתיה למימר:

לֹא־חֹתֶ֨קֶרָבִי׃ י וְעֶ֨פְרוֹן יֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי־חַת
 וַיַּעַן עֶ֨פְרוֹן הַחִתִּי אֶת־אַבְרָהָם בְּאָזְנֵי בְנֵי־
 חַת לְכָל בְּאֵי שַׁעַר־עִירוֹ לֵאמֹר׃

for its full price, as a possession [of land] for burial. (10) Now Efron had been sitting among the children of Cheit, and Efron the Chittite answered Avraham, to the ears of the children of Cheit, [in front of] all who came to the gate of his city, saying:

RASHI

רש"י

shall pay for its full value." Likewise, David said to Aravnah (I Chronicles 21:22), "[Grant it to me] for its full price (כסף מלא)."

[Aravnah (see II Samuel Chapter 24) is referred to here in Chronicles as Ornan.]

(10) ועפרון ישב — [The word for "sitting"

here, if written in full, would have been יושב, signifying a continuous state, i.e., he had always been seated as a judge. However.] it is written as [ישב] missing [the letter ו. Thus, the word can be read as meaning "he sat," alluding to the fact that only] on that very day, he had been ["seated," i.e.] appointed as an officer over them (see Rashi Genesis 19:1,) on account of Avraham's high standing. [It was only] since Avraham needed him [to purchase his land, that] Efron rose to a high position (Bereishit Rabbah 58:7). [In front of] all who came to the gate of his city — [And why were all these people there at that time?] Because they all left their work, and came to bestow kindness upon Sarah [by accompanying her to her place of rest]. (ibid.)

שויה וכן דוד אמר לארונה בכסף מלא: (י) ועפרון ישב. כתיב חסר אותו היום מנחהו שוטר עליהם מפני חשיבותו של אברהם שהיה צריך לו עליה לגדלה: לכל באי שער עירו. שכלן בטלו ממלאכתן ובאו לגמול חסד לשרה:

PROPHETS I Kings 1

נביאים מלכים א פרק א

והוּוּ פִתְגֹמוֹהִי בְעֶזְרָה עִם
 יוֹאָב בֶּר צְרוּיָה וְעִם אֲבִיתָר
 כְּהֵנָּא וְסַעֲדִין בְּתַר אֲדוֹנִיָּה׃ ח
 וְצָדוֹק כְּהֵנָּא וּבְנֵיָהוּ בֶר
 יְהוֹיָדָע וְנָתָן נְבִיא וְשִׁמִּי וְרֵעִי

וַיְהִי־וְדַבְּרֵי עִם יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה וְעִם אֲבִיתָר הַכֹּהֵן
 וַיַּעֲזְרוּ אַחֲרָי אֲדוֹנִיָּה׃ ח וְצָדוֹק הַכֹּהֵן וּבְנֵיָהוּ
 בֶן־יְהוֹיָדָע וְנָתָן הַנְּבִיא וְשִׁמְעִי וְרֵעִי וְהַגִּבּוֹרִים

(7) He conferred with Yoav the son of Zeruyah and with Evyatar the priest; and they followed Adoniyah, supporting him. (8) But Zadok the priest, and Benayahu the son of Yehoyada, and Natan the prophet, and Shimi, and Rei, and the mighty

RASHI

רש"י

(7) He conferred — He took counsel.

(8) And Natan the prophet — who

(ז) ויהיו דבריו עי. עצותו: (ח) ונתן הנביא. שנבא

PROPHETS I Kings 1

נביאים מלכים א פרק א

וְרַעֲי וַגְּבַרְיָא דִּי לְדוֹד לֹא הוּוּ
בְעֵצַת אֲדוֹנֵיהוּ: ט וְנָכִיס
אֲדוֹנֵיהוּ עֲאֵן וְתוֹרִין וּפְטִימִין
עִם אֲבָן סְכוּתָא דִּין בְּסִטֵּר עֵין
קִצְרָא וְזִמִּין ית כָּל אַחוּהֵי בְנֵי
מַלְכָא וְלִכְל גְּבַרֵי יְהוּדָה עֲבָדֵי
מַלְכָא: י וְיֵת נָתַן נְבִיאָא וּבְנֵיהוּ

אֲשֶׁר לְדוֹד לֹא הָיוּ עִם־אֲדוֹנֵיהוּ: ט וַיִּזְבַּח אֲדוֹנֵיהוּ
צֹאן וּבִקְרָא וּמְרִיא עִם אֲבָן הַזֹּחֶלֶת אֲשֶׁר־אֵצֶל עֵין
רֹגֵל וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־אָחָיו בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְלִכְל־אֲנָשֵׁי
יְהוּדָה עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ: י וְאֶת־נָתַן הַנְּבִיאַ וּבְנֵיהוּ
וְאֶת־הַגְּבוּרִים וְאֶת־שְׁלֹמֹה אָחָיו לֹא קָרָא:

וְיֵת גְּבַרְיָא וְיֵת שְׁלֹמָה אַחוּהֵי לֹא זִמִּין:

men that belonged to David, were not with Adoniyahu. (9) And Adoniyahu sacrificed sheep, oxen, and fatlings by the stone of Zochelet, which is beside Ein Rogel; and he called all his brethren the king's sons, and all the men of Yehudah the king's servants. (10) But he did not call Natan the prophet, and Benayahu, and the mighty men, and Shlomoh his brother.

RASHI

רש"י

prophesied to David that Shlomoh would rule. (9) **Fatlings** — *fattened ox[en]*. עם — *nearby*. **The stone of Zochelet** — *Young men would test their strength by attempting to budge it*. **Ein Rogel** — *The fuller's*

לְדוֹד שְׁשֹׁלְמֹה יִמְלֹךְ: (ט) וּמְרִיא. שׁוֹר שֶׁל פֶּטָם: עִם. אֵצֶל: אֲבָן הַזֹּחֶלֶת. שְׁהָיוּ הַבַּחֲוִרִים מְנַסִּים אֶת כֹּהֵם לַהֲזִיזָהּ מִמְּקוֹמָהּ: עֵין רֹגֵל. מַעֲזֵן שֶׁל פּוֹבֵס: וַיִּקְרָא. וְהַזְמִין:

spring. **And he called** — *He invited*.

Writings Mishlei 4

כתובים משלי פרק ד

כא לֹא נִזְלֵן מֵעֵינְךָ נִטְרָנוֹן
בְּגוֹיָה דְלִבְךָ: כב מְטוּל דְחֵי
אֲנוֹן לְמֵן דְּמִשְׁכַּח לְהוֹן
וְלִכְוֹלָא בְשָׂרִיהָ מֵאָסִי: כג מִכָּל
זְהוּרָא נִטֵּר לְבָבְךָ מְטוּל דְּמַנְיָה
הוּא מִפְקָנָא דְחֵי: כד אַעֲבֵר

כא אַל־יִלְיֹזוּ מֵעֵינֶיךָ שְׁמֹרִם בְּתוֹךְ לְבָבְךָ: כב כִּי־
חַיִּים הֵם לְמִצְאֵיהֶם וְלִכְל־בְּשָׂרוֹ מִרְפָּא: כג מִכָּל־
מִשְׁמַר נִצֵּר לְבָבְךָ כִּי־מִמֶּנּוּ תוֹצְאוֹת חַיִּים: כד הֲסֵר

(21) Let them not depart from your eyes, keep them within your heart. (22) For they are life to those who find them, and health to all their flesh. (23) Above all that you guard, guard your heart, for life issues forth from it. (24) Put away

RASHI

רש"י

(21) **Let them not depart** — *Let them not be distorted*. (23) **Above all that you guard** — *from everything that the Torah enjoined you to guard*. **For ... from it** — *even from the lightest [of the commandments]*.

(כא) וְלִיזוֹ. אֵל יַעֲקֹמוּ: (כג) מִכָּל מִשְׁמַר. מִכָּל מַזָּה שְׁהַזְהִירָה הַתּוֹרָה לְהַשְׁמֵר: כִּי מִמֶּנּוּ. אִף מִהַקְלָהּ:

מִמֶּךָ עֲקָשׁוֹת פֶּה וְלִזְוֹת שְׁפָתַיִם הֲרַחֵק מִמֶּךָ: מִנְּךָ עֲקוּמָא דְפּוּמָא וְעֲאָתָא דְשִׁפּוּתָא אֲרַחֵק מִנְּךָ:

from you a contrary mouth, and keep perverse lips far away from you.

RASHI

רש"י

(24) **Put away from you a contrary mouth** — *Do not do anything that people will mock and that will cause them to speak contrarily about you.* ולוֹזוֹת שִׁפְתַיִם — *and perverse lips.*

(כד) הָסֵר מִמֶּךָ עֲקָשׁוֹת פֶּה. לֹא תַעֲשֶׂה דְבָר שְׂיִלְעִיגוּ בוֹ הַבְּרִיּוֹת וַיַּעֲקְמוּ פִיהֶם עָלֶיךָ: וְלִזְוֹת שְׁפָתַיִם. עֲקִימוֹת שְׁפָתַיִם:

Mishnah Shabbat, chapter 5

משנה שבת פרק ה

(1) With what may an animal go out [on the Sabbath, i.e., what does not constitute a burden for the animal and is therefore not forbidden for his animal to transport on the Sabbath], and with what may it not go out

א בְּמָה בְּהֵמָה יוֹצֵאָה וּבְמָה אֵינָה יוֹצֵאָה. יוֹצֵא הַגָּמֶל בְּאַפְסָר, וְנֹאקָה בְּחֻטָּם, וְלִבְדָּקִים בְּפָרָמְבִּיא, וְסוֹס בְּשִׁיר, וְכָל בְּעָלֵי הַשִּׁיר יוֹצֵאִים בְּשִׁיר וְנִמְשָׁכִים בְּשִׁיר, וּמִזִּין עֲלֵיהֶן וְטוֹבְלִין בְּמִקְוֵי: ב חֲמור יוֹצֵא בְּמַדְדָּעַת,

[i.e., what is considered a burden and is prohibited]? A camel [whose nature is tame] may go out [only] with a restraining rope [tied to its mouth]; a [white] dromedary [*na'akah*] [whose nature is more difficult to control] with its nose ring [*chotem*]; a Lybian donkey [being more difficult to control than the dromedary] with a [metal] bridle; a horse with its [neck] chain; and all chain-wearing [i.e., wild] animals may go out with their chains and be led by their chains, [these being necessary instruments in leading and controlling the animals; if one however used a stronger instrument than necessary, it would be considered a burden and forbidden. Likewise, if one used an instrument insufficient for controlling the animal, it, too, is forbidden as a burden. The water of the Red Heifer] may be sprinkled upon them, and they may be immersed in their place [i.e., if the chain becomes ritually unclean, the ceremony of sprinkling (see Numbers 19:14-22) and immersion (*tevilah*) may be performed while it is on the animal]. (2) A donkey may go out with its saddle cushion if it is tied to it [before the

רבנו עובדיה מברטנורא

א בְּמָה בְּהֵמָה יוֹצֵאָה. לפי שאדם מצווה על שביטת בהמתו בשבת, ומידי דמינטרא ביה הבהמה לא הוי כמשאוי, ומידי דלא מינטרא ביה הוי כמשאוי: אפסר. חבל שקושרים על פי הבהמה: והנאקה. בגמרא מוקי לה בנאקה לבנה דוקא, שצריכה נטירותא יתירתא: בחטם. לוקחין כמין טבעת של ברזל ונוקבין חוטם הנאקה ומכניסין אותה בתוכו: לובדקס. חמור הבא ממדינת לוד, והם קשים וחזקים וצריכין שמירה יותר משאר חמורים הנמצאים בישוב: בפרומביא. רסן של ברזל: בשיר. כמין אצעדה סביב צוארו וטבעת קבועה בו ומכניסין בטבעת חבל ומושכין הבהמה: וכל בעלי השיר. כגון כלבים של ציידים וחיות קטנות: יוצאים בשיר. כרוך על צוארן החבל הקבוע בשיר: ונמשכים בשיר. ואם רצה מושך הבהמה בחבל שבשיר: ומזין עליהן וטובלין במקומן. כמות שהן בצואר הבהמה אם נטמאו במת: וטובלין במקומן. מכניסים הבהמה במים להטביל השיר. ואע"ג דקיימא לן שכל הכלים המיוחדים לבהמה אין מקבלין טומאה, השיר וכיוצא בו מקבל טומאה וצריך טבילה, הואיל ונעשו לאדם שיהיג בו את הבהמה ככלי העשוי

Sabbath commences. This cushion is to protect it from the cold]. Rams may go out tied [with a skin covering their genitals, to prevent coupling]. Ewes may go out [with their posteriors] exposed [i.e., their tails tied high to their backs, thereby encouraging coupling], tied [to their legs to discourage coupling], and [their wool] covered [to prevent soiling]; goats may go out [with their

udders] tied up. Rabbi Yosi forbids in all these cases [maintaining that the aforementioned are considered burdens], save ewes that are covered [for their wool]. Rabbi Yehudah said: Goats may go out [with their udders] tied in order to dry up [to cease giving milk], but not to save their milk [a pouch is sometimes loosely tied around the udder to prevent the milk from dripping; consequently, it may fall off and the owner may pick it up, therefore Rabbi Yehudah forbids it. But in the former case, it is tied very tightly]. (3) And with what may it not go out? A camel may not go out with a pad [tied to its tail for identification purposes] or *akud* [with its foreleg tied to its hind leg to prevent it from running away] or *ragul* [with its leg tied in a folded position]; and similarly, other animals. One must not tie camels together [one behind the other] and lead them, [this has an appearance of leading them to the market], but [if the camels are not tied to one another] he may gather all the [individual] cords in his hand [making sure that less than a hands breadth of rope is hanging from his hand; anymore than this would have the appearance of carrying a rope] and lead, [and even if some of the cords are wool and others linen, it is permitted to lead] provided he does not twine them together [by intertwining the cords he creates *shatnez* and would be prohibited from holding the cords together, since the cords also keep his hand warm]. (4) A donkey may not go out with a saddle cushion, when

בזמן שהיא קשורה לו. זכרים יוצאין לבובין. רחלות יוצאות שחוזות, כבולות וכבונות. העזים יוצאות צרורות. רבי יוסי אוסר בכלן, חוץ מן הרחלין הכבונות. רבי יהודה אומר, עזים יוצאות צרורות ליבש, אבל לא לחלב: ג ובמה אינה יוצאה. לא יצא גמל במטוטלת, לא עקוד ולא רגול, וכן שאר כל הבהמות. לא יקשר גמלים זה בזה וימשך. אבל מכניס חבלים לתוך ידו וימשך, ובלבד שלא יכרך: ד אין

רבנו עובדיה מברטנורא

לתשמיש אדם דמי: **ב במרדעת.** כמין אוכף קטן, ומניחים אותו על החמור כל היום כולו כדי שיתחמם: **בזמן שהיא קשורה לו.** מערב שבת, דגלי דעתיה שהחמור צריך לו לחממו, כדאמרי אינשי חמרא אפילו בתקופת תמוז קריר ליה, ולא משאוי הוא. אבל לקשור מרדעת על החמור בשבת אסור, לפי שאי אפשר לקשרה לו אלא אם כן סומך עצמו בצדי הבהמה ונמצא משתמש בבעלי חיים, ואם עבר וקשרו אסור לצאת בו: **לבובין.** בעור שקושרים להם כנגד זכרות שלא יעלו על הנקבות: **שחוזות.** שאוחזים אליה שלהן קשורה למעלה כדי שיעלו עליהם זכרים: **כבולות.** שכובלים אליה שלהן וקושרים אותן ברגליהן כדי שלא יעלו עליהם זכרים: **כבונות.** שקושרים בגד סביב הכבשים ביום שנולדים לשמור צמרן שלא יטנף: **צרורות.** דדיהן צרורות, פעמים ליבש החלב שמהדקים אותן בחוזק, ופעמים קושרין להם כיס ברדיהן שלא יטפטף החלב לארץ ויפסד: **רבי יוסי אוסר בכלן.** דמשאוי הוא: **חוץ מן הכבונות.** שהוא שמירת צמרן שלא יטנף והוי להו תכשיט: **יוצאות צרורות ליבש.** רבי יהודה סבירא ליה כתנא קמא דלאו משאוי הוא, מיהו ליבש דמהדק שפיר ליכא למגור דלמא נפיל ואתי לאתויי, אבל לחלב דלא מהדק שפיר אסור, חיישינן דלמא נפיל ואתי לאתויי. והלכה כתנא קמא: **ג מטוטלת.** חתיכה של מטלית קשורה בזנבו לסימן או לדבר אחר: **עקוד.** שקושרים ידיהם עם הרגלים בכבלים שלא יברחו: **רגול.** שכופפין ידו על זרועו וקושרין: **לא יקשור גמלים זה בזה וימשוך.** אחד וכולן הולכין, שלא יראה כמוליכן בשוק למכרן: **אבל מכניס הוא חבלים לתוך ידו.** והוא שלא יהיו ראשי החבלים תלויין ויוצאין מתחת ידו לארץ טפח או יותר, כדי שלא יראה כמי שנושא חבלים תלויין בידו: **ובלבד שלא**

it is not tied to it [before the Sabbath], or with a bell, even if it is stuffed [and does not ring, nevertheless, it has the appearance of being taken to the market for sale], or with a ladder [-shaped yoke] around its neck [placed on the animal to prevent the animal from turning its head to scratch and further irritate a bruise], or with a [cushioned] thong around its foot [to prevent bruising caused when one foot knocks into the other]. Fowl may not go out

with [identification] ribbons, or with a strap tying their legs [together, to prevent them from jumping around and breaking vessels]. Rams may not go out with a small wagon under their tails [this refers to a particular species of ram whose tail was very fat and long; to prevent it from getting caught on the ground it was tied to a small wagon], ewes may not go out protected [with] *chanunot* [chips; these were chips of a *chiyun* tree placed into the nose of an animal to induce sneezing, which, in turn, would dislodge worms on its head], or a calf with a training yoke, or a cow with the [prickly] skin of a hedgehog [tied around its udder, to prevent reptiles from suckling], or with a [decorative or control] strap between its horns. Rabbi Elazar ben Azariah's cow used to go out with a strap between its horns, [but] not with the consent of the Rabbis [the Gemara explains that the cow actually belonged to his neighbor, but is referred to here as his own, see the following Gemara portion].

רבנו עובדיה מברטנורא

יכרוך. לאו לענין שבת קא מיירי השתא אלא לענין כלאים, והכי קאמר, המכניס חבלים בידו קצתם של פשתן וקצתם של צמר לא יכרוך זו בזו, דכי כריך להו הוו כלאים וידו מתחממת באחיותן ואסור: **ד' בוזג**. כמין פעמון שתולין בצואר הבהמה שתשמייע קול בהליכתה: **אע"פ שהוא פקוק**. במוכין, דהשתא אין הענבל שלו מקשקש להשמייע קול, מפני שנראה כמוליכו למכור בשוק: **בסולם שבצוארו**. כשיש לו מכה נותנים בצוארו עצים כמין שתי וערב כדי שלא יחזיר ראשו לחכך חבורתו: **ולא ברצועה שברגלו**. בהמה שמכה רגליה זו בזו בהליכתה עושין לה כמין טבעת של רצועה עבה וקושרין אותה במקום שרגליה מנקשות זו בזו: **בחוטין**. שעושים להן לסימנא שלא יתחלפו בתרנגולות אחרים: **ולא ברצועות**. שקושרין שתי רגליהן יחד ברצועה קצרה שלא ידלגו וישברו את הכלים: **בעגלה שתחת האליה**. כמין עגלה קטנה קושרין תחת האליה של הכבשים שאלייתן גדולה כדי שלא תלקה באבנים ובסלעים: **חנונות**. עץ אחד יש ששמו יחנון, מביאין קיסם ממנו ומניחין לה בחטמה כדי שתתעטש ויפלו התולעים שבראשה. ולזכרים אין צריכין לעשות כן, שמתוך שמננחים זה בזה נופלין התולעים מאליהם: **בגימון**. כמין עול של גמי נותנים על צואר העגל שיהא למוד לכוף ראשו כשיגדל: **בעור הקופר**. שרץ שנימיו חדין כמחט, וקושרין עורו בדדי הפרה שלא יינקוה השרצים: **ולא ברצועה שבין קרניה**. בין לנוי בין לשמור אסור, דכל נטירותא יתירתא משאוי הוא: **פרתו של רבי אלעזר בן עזריה**. לא שלו היתה אלא של שכנתו, ועל שלא מיחה בה נקראת על שמו:

Gemara Shabbat 54b-55a

גמרא שבת דף נד:

[On the Mishnah:] “Rabbi Elazar ben Azariah's cow.” Did he have [only] one cow? But Rav — others state Rav Yehudah in

תמור יוצא במרדעת בזמן שאינה קשורה לו, ולא בוזג, אף על פי שהוא פקוק, ולא בסלם שבצוארו, ולא ברצועה שברגלו. ואין התרנגולין יוצאין בחוטין ולא ברצועות שברגליהן. ואין הזכרים יוצאין בעגלה שתחת האליה שלהן. ואין הרחלים יוצאות חנונות. ואין העגל יוצא בגימון. ולא פרה בעור הקפד, ולא ברצועה שבין קרניה. פרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאה ברצועה שבין קרניה, שלא ברצון חכמים:

פרתו של רבי אלעזר בן עזריה וכו'. ותדא פרה הויה ליה. והא אמר רב ואמרי לה אמר רב יהודה אמר רב

Rav's name — said, The tithe of Rabbi Elazar ben Azariah's flocks amounted to twelve thousand calves annually! [The answer:] It was taught: This [cow mentioned in the Mishnah] did not belong to him, but to a female neighbor of his; since he did not protest about this, it was considered as his [own]. Rav and Rabbi Chanina, Rabbi Yochanan and Rav Chaviva taught [the following] in the whole Order of Mo'ed, whenever this pair [i.e., these four] occur, some substitute Rabbi Yonatan for Rabbi Yochanan. Whoever can forbid his household [to commit a sin] but does not, is seized [i.e., punished] for [the sins of] his household; [if he can forbid] his fellow citizens, he is seized for [the sins of] his fellow citizens; if [he can forbid] the whole world [i.e., all Israel; this refers to a king or Nasi, who is capable of commanding the entire nation], he is seized

for [the sins of] the whole world. Rav Papa observed, And the members of the Resh Galuta's [Exilarch's] household are seized for the whole world. Even as Rabbi Chanina said, Why is it written, "The Lord will enter into judgment with the elders of His people, and its princes?" (Isaiah 3:14) If the princes sinned, how did the elders [the Sanhedrin] sin? But say, [He will bring punishment] upon the elders because they did not forbid the princes. Rav Yehudah was sitting before Shmuel, [when] a woman came and cried before him [about a wrong committed to her], but he ignored her. He said to him, "Does not the Master agree [that] 'whoever stops his ears at the cry of the poor, he also shall cry, but shall not be heard'?" (Proverbs 21:13) "O keen scholar!" he replied, Your superior [will be punished] with cold [water; i.e., I, your teacher, will go unscathed] but your superior's superior [will be punished] with hot. Surely Mar Ukva [who is superior to both me and you and is] the *av bet din* [Head of the Court] is sitting [i.e., he should be judging her case]! For it is written, 'O house of David, thus says the Lord. Execute judgment in the morning, and deliver the spoiled out of the hand of the oppressor, [lest My fury go forth like fire, and burn that no one can quench it, because of the evil of your doings ...]' (Jeremiah 21:12;) implying that only the one empowered to judge is punished]."

וזהר חיי שרה דף ק"ל ע"ב

תא חזי ופאין אינון צדיקניא דאתנגזיזו להו כמה טובין ליהווא עלמא. ולית אתר פנימאה בכל אינון באינון דידעי רוא דמאריהון וידעי לאתדבקהו בהו בכל יומא. על אליון כתיב (ישעיה סד) עין לא ראתה

תריסר אלפי עגלי היה מעשר רבי אלעזר בן עזריה מעדריה כל שתא ושתא. תנא לא שלו היתה אלא של שכנתו היתה ומתוך שלא מיתה בה נקראת על שמו. רב ורבי חנינא ורבי יוחנן ורב חביבא מתנו בכליה סדר מועד כל כי האי וזנא חלופי רבי יוחנן ומעילי רבי יונתן כל מי שאפשר למחות באנשי ביתו ולא מיתה נתפס על אנשי ביתו. באנשי עירו נתפס על אנשי עירו. בכל העולם נתפס על כל העולם כלו. אמר רב פפא והני דבי ריש גלותא נתפסין על כליה עלמא. כי הא דאמר רבי חנינא מאי דכתיב (ישעיה ג) ה' במשפט יבא עם זקני עמו ושריו. אם שרים חטאו זקנים מה חטאו. אלא אימא על זקנים שלא מיהו בשרים. רב יהודה הוה יתיב קמיה דשמואל אתאי והיא איתתא קא צותה קמיה ולא הוה משגח בה. אמר ליה לא סבר לה מר (משלי כא) אוטם אָנוּ מְזַעֶקֶת דל גם הוא יקרא ולא יענה. אמר ליה שינגא רישך בקרירי רישא דרישך בחמימי הא יתיב מר עוקבא אב בית דין דכתיב (ירמיה כא) בית דוד כה אמר ה' דינו לבקר משפט והצילו גוול מיד עושק וגו':

אלהים וזולתך יעשה למחבה לו. מאי למחבה לו כמה דאף אמר (אויב לב) חכה את איוב בדברים. ואלו אינו דדחקין למלה דחכמתא ודייקין ליה ומחכאן ליה למנדע ברירא דמלה ואשתמודען למאריהון אליו אינו דמאריהון משתבח בהון בכל יומא אליו אינו דעאלין בין עלאין קדישין ואלו עאלין כל תרעי דלעילא ולית מאן דימחה בידיהון ופאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי. תא חוי אברהם עאל למנדע ולא תדבקא במאריה כדקא יאות לבתר דאקדים עובדהי בקדמיתא וזכה באינון יומין עלאין ואתברך מאתר דכל ברפאן נפקי מתמן דכתיב וי ברך את אברהם בכל. מאי בכל. אתר דנהרא דלא פסקי מימיו לעלמין. אמר רבי היא תא חוי דאברהם לא בעא לאתערבא בנשי עלמא. ולא תדבקא בשאר עמין עובדי עבודה זרה. בגין דנשייא דשאר עמין עובדי עבודה זרה אינון סאבין לגובריהו ולא ינון דמתדבקין בהון. בגין דכד אברהם ידע חכמתא ידע עיקרא ושרשא ומאן אתר נפקי ושמין רוחי מסאבין בעלמא. ועל דא אומי לעבדיה דלא יסב אתתא לבריה משאר עמין:

Yosef le-Chok

Ethical Teaching:

Sefer Ha-Rokeach Page 2

“And with all your might [*miodekhah*]” (Deuteronomy 6:5). In tractate Berakhot, in the chapter “One who sees” [Ch. 9], they said: “For each and every measure [*midah*] that He measures out [*moded*] to you, thank [*modeh*] Him very, very much [*bimiod mioid*].” In the Jerusalem Talmud’s version of Berakhot, it says: “Act out of love. If you will come to hate, know that in fact you love, and one who loves does not hate.” At the end of tractate Yomah it says: “‘You must love the Lord your God’ (ibid.) — that the name of Heaven should become beloved because of you. That one should study the written Torah and the Mishnah and serve Torah scholars, and his business dealings should be performed honestly and his speech with other people be gentle. What do people say? Fortunate is he who has learned Torah!” In tractate Nedarim, in the chapter “One who forswears wine,” [Ch. 8] it says: “Study out of love, and eventually the honor will come.” In Tanna D’Bei Eliyahu it says: “The reward [for deeds performed out] of love is two shares and the reward [for deeds performed out] of fear is one share.” In [Medrash] Shokher Tov it says: “I love You, God of my strength; I will make You beloved by Your creatures.” In Medrash Tadsheh, in the *Beraita* of Rabbi Pinchas ben Yair, it says concerning love: “The righteous serve the Holy One, blessed be He, and give honor to Him and esteem to His sovereignty because He was [and is] before all.”

יוסף לחוק

מוסר

מספר הרוקח דף ב.

ובכל מאדך אמרו במסכת ברכות פרק הרואה בכל מדה ומדה שהוא מודד לך תהא מודה לו במאד מאד. ירושלמי בברכות עשה מאהבה אם באת לשנא דע שאתה אוהב ואין אוהב שונא. בשילהי מסכת יומא ואהבת את יי אלהיך שיהא שם שמים מתאהב על ידך שיקרא וישנה וישמש תלמידי חכמים ויהא משאו ומתנו באמונה ודבורו בנחת עם הבריות מה הבריות אומרים אשרי מי שלמד תורה. במסכת נדרים בפ' קונם יין למוד מאהבה וסוף הכבוד לבא. בתנא דבי אליהו שבר האהבה שני חלקים ושבר היראה חלק אחד. בשוחר טוב ארחמך ה' חזקי אאהבך לבריותך. במדרש תדשא בבריתא רבי פנחס בן יאיר כנגד האהבה איזו היא צדיקים עובדים להקדוש ברוך הוא ונותנים לו כבוד ויקר למלכותו מפני שיהא קודם לכל:

Practical Law:**Rambam, Foundation Laws of the Torah 5**

(1) Any [sin] about which it is said, “let him transgress and not be killed,” if someone is killed and does not transgress, this person is liable for his life. Anything about which it is said, “let him be killed and not transgress,” if someone does not transgress and was murdered, this person has sanctified God's name publicly [i.e., in the presence of ten Jews], as did Daniel; Chananiah, Mishael, and Azariah; and Rabbi Akiva and his colleagues. These are the martyrs, whose level has none above it. About them it is said, “For Your sake we are killed all the day; we are considered like sheep for slaughter.” (Psalms 44:23) About them it is said, “Gather for Me My devout ones, who make My covenant over a sacrifice.” (ibid., 50:5)

(2) Anything about which it is said “let him be killed and not transgress,” if someone transgresses and is not killed, this person desecrates God's name. If it is in the presence of ten Jews, this person has desecrated God's name publicly and has violated a positive commandment — that is, the sanctification of God's name — and has transgressed a negative commandment — that is, [the prohibition of] the desecration of God's name. However, since he did it under duress,

he is not flogged and, needless to say, the court does not put him to death, even if he killed under duress. For only one who transgresses willfully, in the presence of witnesses, and after having been given warning, is flogged or put to death. As it says concerning one who gives of his seed to Molekh, “I will set My face against that man.” (Leviticus 20:3) The Oral Torah teaches us: “that [man]” — not one who is under duress, not one who errs, not one who is misled. If one who commits idolatry, the gravest sin of all, is not liable to *karet* [the “soul being cut off”] or, needless to say, death decreed by the court, if he does it under duress, how much more is this so of the other commandments stated in the Torah. Concerning forbidden sexual relations it says, “Whereas, to the girl you should do nothing.” (Deuteronomy 22:26) Nonetheless, if one can save his life and flee from under the hand of the wicked king but does

הלכה

הרמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ה

א כל מי שנאמר בו יעבור ואל יהרג ונהרג ולא עבר הרי זה מתחייב בנפשו וכל מי שנאמר בו יהרג ואל יעבור ונהרג ולא עבר הרי זה קדש את השם ברבים כדניאל חנניה מישאל ועזריה ורבי עקיבא וחבריו ואלו הן הרוגי מלכות שאין מעלה על מעלתן ועליהם נאמר (תהלים מד) פי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה ועליהם נאמר (תהלים נ) אספו לי חסידי בורתי בריתי עלי זבח: ב וכל מי שנאמר בו יהרג ואל יעבור ועבר ולא נהרג הרי זה מחלל את השם ואם היה בעשרה מישאל הרי זה חלל את השם ברבים ובטל מצות עשה שהיא קדוש השם ועבר על מצות לא תעשה שהיא חלול השם. ואף על פי כן מפני שעבר באונס אין מלקין אותו ואין צריך לומר שאין ממיתין אותו בית דין אפילו הרג באונס שאין מלקין וממיתין אלא לעובר ברצונו ובעדים והתראה שנאמר בנותן מזרעו למולך (ויקרא ט) ונתתי אני את פני באיש ההוא מפני השמועה למדו דהוא לא אנוס ולא שוגג ולא מוטעה. ומה אם עבודה זרה שהיא חמורה מן הכל העובר אותה באונס אינו חייב כרת ואין צריך לומר מיתת בית דין קל וחומר לשאר מצות האמורות בתורה. ובעריות הוא אומר (דברים כב) ולנערה לא תעשה דבר אבל אם יכול למלט נפשו ולברוח מתחת יד המלך הרשע ואינו עושה הנה הוא ככלב שב על

not do so, he is like “a dog that returns to its vomit.” (Proverbs 26:11) He is called a deliberate idolator. He is removed from the world to come and descends to the lowest level of hell.

קיא. והוא נקרא עובר עבודה זרה במזיד והוא נטרד מן העולם הבא ויורד למדרגה התחתונה של גיהנום.

CHAYEI SARAH FOR TUESDAY
TORAH

חיי שרה ליום שלישי
תורה

יבין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה דשם ב"ן להשאר בו הארה מתוספת הנפש משבת שעברה

יא לא רבוני קביל מני חקלא
יהבית לך ומערתא די ביה לך
יהביתה לעיני בני עמי
יהביתה לך קבר מיתך:
יב וסגיד אברהם קדם עמא
דארעא: יג ומליל עם עפרון
קדם עמא דארעא למימר
ברם אם את עבד לי טיבו
קבל מני אתן כספא דמי
חקלא סב מני ואקבר ית מיתך

יא לא־אֲדַנִּי שְׁמַעֲנִי הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לְךָ
וְהַמְעָרָה אֲשֶׁר־בוּ לְךָ נָתַתִּיהָ לְעֵינֵי בְנֵי־
עַמִּי נָתַתִּיהָ לְךָ קֶבֶר מִתְּךָ: יב וַיִּשְׁתַּחוּ
אֲבֵרָהֶם לִפְנֵי עַם־הָאָרֶץ: יג וַיְדַבֵּר אֶל־
עֶפְרוֹן בְּאָזְנֵי עַם־הָאָרֶץ לֵאמֹר אַךְ אִם־
אֶתָּה לוֹ שְׁמַעֲנִי נָתַתִּי כֶּסֶף הַשָּׂדֶה קַח

(11) No, my master! Listen to me! I have given you the field, and the cave which is in it, I have given it to you. Before the eyes of my countrymen, I have given it to you! Bury your dead. (12) So Avraham bowed down [to Efron] before the people of the land. (13) And he spoke to Efron, to the ears of the people of the land, saying: But if you would only listen to me. [Would that] I have already given you the money for the field. Take it from me, so that I may bury my dead

RASHI

רש"י

(11) **No, my master!** — *You will not [need to] pay money for it. I have given you [the field]* — [But had Efron given it to Avraham yet?! However, Efron was effectively saying:] “Consider it as though I have already given it to you.” (13) **But if you would only**

(יא) לא אֲדַנִּי. לא תקנה אותה בדמים: נָתַתִּי לְךָ. הררי היא כמו שנתתיה לך: (יג) אַךְ אִם אֶתָּה לוֹ שְׁמַעֲנִי. אתה אומר לי לשמוע לך ולקח בחנם אני אי אפשר בקר אף אם אתה לוֹ שְׁמַעֲנִי הַלְוֵאִי ותשמעני: נָתַתִּי. דוגי"ש בלע"ז מוכן הוא אצלי

listen to me — *You tell me to listen to you and take the field for nothing. I don't want it like that [rather,] שמעני* — אך אם אתה לוֹ שְׁמַעֲנִי — *Donne in Old French [that is to say, along simple lines, this word is to be treated as if in the present tense, whereby Avraham was effectively saying, “I hereby give you the money.” (see also Rashi Genesis 15:18)*